

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/18/2018
Identifikačné číslo spisu: 7016201088
Dátum vydania rozhodnutia: 21.08.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7016201088.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: C.. W. G., bytom B. č. X, T., právne zast. JUDr. Richardom Kovalčíkom, advokátom, so sídlom Rázusova č. 1, Košice, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2016/43-0020 Km zo dňa 07. júla 2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27. októbra 2017, č. k. 9Sa/27/2016-112, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27. októbra 2017, č. k. 9Sa/27/2016-112, mení tak, že rozhodnutie žalovaného Č. j. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2016/43-0020 Km zo dňa 07. júla 2016 zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na úplnú náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej v texte len „krajský súd“ alebo „správny súd“) právoplatným rozsudkom č. k. 9Sa/27/2016-112 zo dňa 27. októbra 2017 postupom podľa ustanovenia § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovaného zo dňa 07. júla 2016, č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2016/43-0020 Km, ako aj prvostupňového rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 04. apríla 2016 č. KE1/OHNNVáŠSD/HNNV KE I, IV/SOC/2016/60428-0065 a vrátenia veci prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie.

2. Správny súd v konaní podľa § 177 a nasl. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného, ako aj prvostupňového rozhodnutia a oboznámení sa s

pripojeným administratívnym spisom dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná.

3. Predmetom súdneho preskúmania bolo rozhodnutie žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2016/43-0020 Km zo dňa 07.07.2016, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu zo dňa 02.05.2016 a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice č. KE1/OHNNVaŠSD/HNNV KE I, IV/SOC/2016/60428-0065 zo dňa 04.04.2016. Týmto rozhodnutím prvostupňový správny orgán podľa § 10 ods. 3, § 25 ods. 2 zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, znížil žalobcovi pomoc v hmotnej núdzi na sumu 55,80 eur mesačne od 01.03.2016 z dôvodu, že žalobca odmietol ponuku zaslanú aktivačným centrom, ktorou mu bolo ponúknuté vykonávanie pracovných činností v rozsahu 32 hodín mesačne u organizátora činností, ktorým je MČ Košice - Nad Jazerom, v období špecifikovanom v tomto rozhodnutí, na základe čoho došlo k zmene skutočností rozhodujúcich na nárok na pomoc v hmotnej núdzi.

4. Pokiaľ v preskúmvanej veci bola spornou otázkou doručenia rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2016/43-0020 Km zo dňa 07.07.2016 žalobcovi, resp. jeho splnomocnenému zástupcovi a následné posúdenie otázky včasnosti podania žaloby žalobcom proti tomuto rozhodnutiu, krajský súd uzavrel, že žaloba bola podaná v dvojmesačnej lehote v súlade ustanovením § 181 ods. 1 Správneho súdneho poriadku.

5. Žalobca v podanej žalobe namietal, že tlačivo, na ktoré odkazuje „Výzva na preukázanie požadovaných skutočností“, resp. na ktoré poukazuje Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, ako aj žalovaný („Ponuka“), nebolo súčasťou zásielky, ktorá bola zo strany úradu žalobcovi doručená, pričom na túto skutočnosť žalobca upozornil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice bezodkladne, a to listom zo dňa 12.02.2016 (vrátane vznesených námietok zaujatosti voči zamestnancom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice), ale na uvedený list Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice nijakým spôsobom nereagoval a žalobcovi nedoručil tlačivo. K tejto žalobnej námietke správny súd uviedol, že v pripojenom žurnalizovanom administratívnom spise sa nachádza Výzva na preukázanie požadovaných skutočností (č. l. 93), z ktorej vyplýva, aby žalobca v lehote do piatich dní od doručenia tejto výzvy predložil na úrad tlačivo („Ponuka“) zaslané v prílohe tejto výzvy, na ktorom je potrebné vyznačiť, či ponúkaný výkon činností prijíma alebo odmieta. Zároveň v žurnalizovanom administratívnom spise (č. l. 94) sa nachádza ponuka č. KE0/AC/ZAM/2016/22057-6, ktorou Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice ponúka žalobcovi vykonávanie činností v rozsahu 32 hodín mesačne u organizátora činností, ktorým je Mestská časť Košice - Nad Jazerom na obdobie od 01.02.2016 do 31.12.2016 s konkrétnym rozpisom dátumu vykonávania, miesta výkonu a času vykonávania činností. Uvedená výzva na preukázanie požadovaných činností s priloženou ponukou bola žalobcovi doručená dňa 11.02.2016, čo vyplýva z pripojenej doručenky.

6. Pokiaľ žalobca v podanej žalobe namietal, že „Ponuka“ nebola súčasťou Výzvy na preukázanie požadovaných skutočností, ktorá bola zo strany úradu žalobcovi doručená a žalobca na uvedenú skutočnosť upozornil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice bezodkladne listom zo dňa 12.02.2016. K tomu správny súd uviedol, že list žalobcu zo dňa 12.02.2016 sa v žurnalizovanom pripojenom administratívnom spise nenachádza, pričom právny zástupca žalobcu na pojednávaní správneho súdu dňa 27. októbra 2017 uviedol, že doručenie listu žalobcu zo dňa 12.02.2016, ktorý bol adresovaný Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, nevie preukázať. Na základe uvedeného považoval správny súd túto žalobnú námietku za neopodstatnenú.

7. Žalobca v podanej žalobe ďalej namietal, že obsahom jeho listu zo dňa 12.02.2016 boli okrem iného aj námietky predpojatosti voči dvom zamestnancom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, a to voči PhDr. G. C. a K. N.. Nakoľko o vyššie uvedené námietkach predpojatosti nebolo nijakým spôsobom rozhodnuté a Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice dňa 04.04.2016 rozhodol vo veci samej, žalobca podal námietku predpojatosti opätovne voči G. G. C. a zároveň aj voči ďalším zamestnancom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, a to voči W.. X. J. a C.. I. Y.. Dňa

17.06.2016 boli žalobcovi doručené rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 23.05.2016 a 24.05.2016, ktorými rozhodol, že námietku žalobcu voči W.. X. J. a C.. I. Y. zamietol. Dňa 29.07.2016 bola žalobcovi doručená odpoveď zo dňa 08.07.2016, v ktorej mu žalovaný oznámil, že vzhľadom ku skutočnosti, že námietku predpojatosti voči riaditeľovi úradu práce, sociálnych vecí a rodiny G.. G. C. podal žalobca až po vydaní rozhodnutia prvostupňového orgánu, ktorým úrad rozhodol vo veci samej, o jeho námietke predpojatosti nie je možné dodatočne rozhodovať a túto námietku považoval za neopodstatnenú. Žalobca vzhľadom na uvedené považoval napadnuté rozhodnutie žalovaného za nezákonné, keďže skutočnosť, že podal námietku predpojatosti spolu s podaním odvolania, nemá žiadny vplyv na to, že príslušný správny orgán bol povinný sa nimi riadne a náležite zaoberať, a to ešte pred vydaním rozhodnutia zo strany žalovaného.

8. K vyššie uvedenej žalobnej námietke správny súd uviedol, že podľa § 9 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) zamestnanec správneho orgánu je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania, alebo k ich zástupcom, možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že cieľom vylúčenia je zabezpečiť nestrannosť rozhodovania a rozhodnutia správneho orgánu. Na zabezpečenie objektivity rozhodovania správneho orgánu je potrebné, aby vec neprejednával a nerozhodoval vylúčený zamestnanec, ktorý by mohol ovplyvniť výsledok rozhodovania správneho orgánu.

9. V preskúvanom prípade žalobca namietal, že prvýkrát vzniesol námietku zaujatosti už v liste zo dňa 12.02.2016, t. j. ešte pred rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 04.04.2016. K uvedenej žalobnej námietke správny súd opätovne uviedol, že list žalobcu zo dňa 12.02.2016, sa v žurnalizovanom administratívnom spise nenachádza, právny zástupca žalobcu nevedel preukázať doručenie tohto listu, a preto o námietke zaujatosti ešte pred vydaním rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice nemohlo byť rozhodnuté.

10. Správny súd uviedol, že žalobca uplatnil námietky zaujatosti voči riaditeľovi a zamestnancom úradu práce, ktoré boli úradu práce doručené dňa 04.05.2016 v čase, keď už bolo vydané prvostupňové rozhodnutie, voči ktorému sa žalobca odvolal a vo veci odvolania rozhodoval žalovaný ako odvolací orgán. Ak má mať rozhodnutie o tom, či je zamestnanec prvostupňového orgánu vylúčený zmysel, musí uvedené rozhodnutie predchádzať rozhodnutiu prvostupňového orgánu vo veci samej, nakoľko zmyslom inštitútu námietky zaujatosti je vylúčiť možnosť, aby sa na výkone právomoci správneho orgánu bezprostredne podieľali osoby, pri ktorých je možné dôvodne pochybovať o ich nezaujatosti. Podstata inštitútu námietky zaujatosti smeruje k zabezpečeniu objektivity rozhodovania správneho orgánu, t. j. aby vec neprejednával a nerozhodoval vylúčený zamestnanec. Zároveň je potrebné uviesť, že aj keď žalovaný listom zo dňa 08.07.2016 oznámil žalobcovi, že o jeho námietke nie je možné dodatočne rozhodovať (námietku podal po vydaní rozhodnutia prvostupňového orgánu), žalovaný v odvolacom konaní preskúmal zákonnosť vydaného rozhodnutia, zistil a zdôvodnil, že rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom, a teda, že zamestnanec, voči ktorému vzniesol námietku predpojatosti, ho nesprávnym postupom, resp. nezákonným rozhodnutím neukrátil na jeho právach. Je možné podať námietku predpojatosti voči zamestnancovi správneho orgánu aj v odvolacom konaní, ale odvolací orgán, v danom prípade žalovaný, po podaní odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej preskúma zákonnosť celého rozhodnutia a zo všetkých hľadísk, čo v konečnom dôsledku zahŕňa aj posudzovanie, či vo veci nerozhodoval zaujatý zamestnanec. Z uvedených dôvodov považuje správny súd aj túto námietku žalobcu za neopodstatnenú.

11. Žalobca v podanej žalobe upriamil pozornosť na tú skutočnosť, že rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice mu bola znížená pomoc v hmotnej núdzi aj v období, na ktoré sa ponuka pracovnej činnosti, na ktorú poukazuje Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, resp. žalovaný vo svojich rozhodnutiach, vôbec nevzťahovala, a to v období od 01.01.2017 do budúca. V tejto súvislosti žalobca poukázal na rozhodnutie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny zo dňa 17.08.2015, č. j. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/516-0007 Km. Správny súd k tejto námietke uviedol, že z rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice č. KE1/OHNNVaŠSD/HNNV KE

I, IV/SOC/2016/60428-0065 zo dňa 04.04.2016 vyplýva, že žalobcovi bola znížená pomoc v hmotnej núdzi na sumu 55,80 eur mesačne od 01.03.2016. V zmysle § 25 ods. 2 veta prvá zákona o pomoci v hmotnej núdzi sa pomoc v hmotnej núdzi odníme, zvýši alebo zníži a vyplatí sa vo vyššej sume alebo v nižšej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na pomoc v hmotnej núdzi. Aj keď z citovaného zákonného ustanovenia nevyplýva stanovenie presnej doby dokedy sa pomoc v hmotnej núdzi odníme, zvýši alebo zníži a vyplatí sa vo vyššej sume alebo v nižšej sume, z výkladu tohto ustanovenia je zrejmé, že pomoc v hmotnej núdzi sa zníži len do trvania podmienok, pričom ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na pomoc v hmotnej núdzi, úrad opätovne posúdi hmotnú núdzu žalobcu a rozhodne podľa § 25 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, čo analogicky vyplýva aj z § 25 ods. 5 citovaného zákona. Správny súd preto aj túto námietku žalobcu za neopodstatnenú.

12. V podanej žalobe žalobca taktiež namietal, že postup a rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, ako aj žalovaného, je v príkrom rozpore s článkom 18 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého: „Nikoho nemožno poslať na nútené práce“, a to preto, že dôvodom pre odňatie dávky, resp. jej podstatné zníženie, bola skutočnosť, že žalobca sa odmietol podrobiť postupu prvostupňového správneho orgánu, ktorý ho nútil vykonávať proti jeho vôli prácu. V súvislosti s touto žalobnou námietkou správny súd konštatoval, že Ústavný súd SR pri posudzovaní ústavnosti ustanovení § 10 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi dospel k záveru, že nie sú v rozpore s Ústavou SR, čo vyjadril v rozhodnutí z 27.05.2015 č. (ÚS) PL.ÚS 8/2014, v ktorom konštatoval: „Z pohľadu Ústavného súdu SR nie je v rozpore s ústavným príkazom vyjadreným v článku 39 ods. 2 Ústavy SR vyžadovať participáciu osôb na zabezpečovaní ich základných životných potrieb, pokiaľ požadované činnosti nebudú neprimerané, neodôvodnené, alebo zbytočne zaťažujúce“. Podľa ponuky, ktorá bola zaslaná žalobcovi 27.01.2016 malo ísť o pracovné činnosti - tvorba, ochrana, udržiavanie a zlepšenie životného prostredia a ekonomických podmienok obyvateľov obce, starostlivosť, rozvoj, ochrana a zachovanie kultúrneho dedičstva, napomáhanie, udržiavanie a poriadku v obci. Ponúkané činnosti podľa názoru správneho súdu neboli neprimerané alebo zaťažujúce v porovnaní s výškou poskytovanej pomoci v hmotnej núdzi. Z uvedených dôvodov považuje súd aj túto žalobnú námietku žalobcu za neopodstatnenú.

13. Správny súd zvážil všetky uvedené skutočnosti a na ich základe v súlade s § 190 SSP žalobu ako nedôvodnú zamietol.

14. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 1, § 168 SSP a účastníkom právo náhradu trov konania nepriznal, pretože žalobca nemal v konaní úspech celkom, ani sčasti a žalovanému voči žalobcovi nevznikli dôvodne vynaložené trovy konania, ktoré by bolo možné od žalobcu spravodlivo požadovať.

II.

Kasačná sťažnosť

15. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP. Mal za to, že konaním a rozhodovaním Krajského súdu v Košiciach došlo k porušeniu zákona tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f) SSP) a správny súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP).

16. Žalobca uviedol, že krajský súd nevychádzal z výsledkov dokazovania. Nezákonnosť rozhodnutí spočívala predovšetkým v tom, že žalobcovi nebola riadne doručená ponuka pracovnej činnosti, ktorá je základným predpokladom na rozhodovanie o znížení dávky v hmotnej núdzi, pričom príslušné správne orgány sa v správnom konaní riadne nevysporiadali s jeho námietkami predpojatosti. Príslušné správne orgány neboli tiež oprávnené znížiť dávku v hmotnej núdzi na neurčité obdobie do budúcnosti bez toho, aby za toto obdobie bola žalobcovi predložená ponuka pracovnej činnosti.

17. Žalobca poukázal na nepravdivosť tvrdenia krajského súdu, že z doručenky vyplýva, že Výzva na preukázanie požadovaných skutočností s priloženou ponukou na vykonávanie činností v rozsahu 32

hodín mesačne u organizátora činností, ktorým je Mestská časť Košice - Nad Jazerom mu bola doručená dňa 11. februára 2016, pretože toto tvrdenie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Z obsahu doručky, na ktorú poukazuje krajský súd nevyplýva, že by žalobcovi bola doručovaná aj ponuka pracovných činností. Žalobca uviedol, že nepopiera, že mu bola doručená výzva, avšak jej prílohu netvorila predmetná ponuka. Túto skutočnosť oznámil na vedomie správneho orgánu bezodkladne po tom, ako prevzal výzvu, a to listom zo dňa 12. februára 2016. Skutočnosť, že v administratívnom spise správneho orgánu sa predmetná ponuka nachádza ešte nepotvrzuje to, že táto bola žalobcovi aj doručená. K tvrdeniam krajského súdu, že sa v administratívnom spise žalovaného list žalobcu zo dňa 12. februára 2016 nenachádza, žalobca uviedol, že v prípade pravdivosti tohto tvrdenia musel byť predmetný list úmyselne z tohto spisu správnym orgánom vyňatý, resp. do neho vôbec nebol založený. Nakoľko sa žalobca pojednávania dňa 27. októbra 2017 osobne nezúčastnil a jeho právny zástupca nemal vedomosť o existencii doručky (ktorej kópiu zároveň ku kasačnej sťažnosti pripojil) k tomuto listu žalobcu, táto listina nemohla byť súdu predložená skôr. Zároveň poukázal na skutočnosť, že otázka doručenia predmetného listu zo dňa 12. februára 2017 správneho orgánu nebola otázkou spornou, a to až do času uvedeného pojednávania.

18. Žalobca ďalej uviedol, že ako účastník konania bol oprávnený vzniesť námietku predpojatosti v priebehu celého správneho konania, a teda aj počas druhostupňového konania. V danej súvislosti poukázal na to, že je objektívne nemožné, aby účastník správneho konania vzniesol námietku predpojatosti voči zamestnancovi správneho orgánu ešte v priebehu prvostupňového konania, nakoľko pred doručením prvostupňového rozhodnutia nemá vedomosť o tom, že sa takéto konanie vôbec vedie. Námietky predpojatosti voči zamestnancom správnych orgánov (G.. C., W.. J., C.. C.. Y.) žalobca podal bezodkladne potom, čo sa dozvedel, že voči nemu bolo začaté správne konanie.

19. Aj napriek tomu, že vyššie uvedené námietky predpojatosti boli podané spoločne v jeden deň, správny orgán sa s námietkou predpojatosti voči G.. C. nezaoberal. Skutočnosť, že správny orgán rozhodol o námietkach zaujatosti voči zamestnancom správneho orgánu (W.. J., C.. C.. Y.) po vydaní rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu pritom jednoznačne popiera vyššie uvedený nesprávny názor súdu prvej inštancie. Žalobca naďalej zotrval na svojom názore, že o námietkach voči W.. J. a C.. C.. Y. nemohla a nemala rozhodovať osoba (G.. C.), voči ktorej bola námietka predpojatosti taktiež vznesená.

20. Podľa názoru žalobcu, ak by sa žalovaný nemusel s námietkami predpojatosti (ktoré boli vznesené až v druhostupňovom konaní) vypoariadať, malo by to za následok, že žalobcovi by bolo odňaté zákonné právo podať prípadnú námietku predpojatosti, a to z toho dôvodu, že počas prvostupňového konania ju objektívne nemohol podať (nakoľko nemal vedomosť o tom, že sa prvostupňové konanie vedie) a po rozhodnutí prvostupňového orgánu by bola neprípustná.

21. Žalobca považoval za nevyhnuté uviesť, že z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaného vonkoncom nevyplýva, že by sa žalovaný námietkami predpojatosti, ktoré žalobca riadne podal (predovšetkým námietkou predpojatosti voči G. C.), akokoľvek zaoberal, resp. sa k nim akokoľvek vyjadril. Keby tomu bolo tak, ako to prezentuje súd prvej inštancie („...preskúmava zákonnosť celého rozhodnutia a zo všetkých hľadísk, čo v konečnom dôsledku zahŕňa aj posudzovanie, či vo veci rozhodoval zaujatý zamestnanec.“), v odôvodnení by o tom musela byť zmienka. Skutočnosť, že v odôvodnení absentuje stanovisko žalovaného, ako sa vysporiadal s námietkami predpojatosti znamená, že rozhodnutie žalovaného nezahŕňa posudzovanie, či vo veci rozhodoval zaujatý zamestnanec alebo nie tak, ako to mylne a nesprávne prezentuje súd prvej inštancie.

22. V nadväznosti na vyššie uvedené žalobca zároveň uviedol, že mylné a ničím nepreukázané vyššie uvedené tvrdenie súdu prvej inštancie je dokonca v priamom rozpore s vykonaným dokazovaním. Z listu žalovaného zo dňa 08.07.2016 je bez akejkoľvek pochybnosti zrejmé, že žalovaný sa námietkou predpojatosti voči G.. C. vôbec nezaoberal. Žalovaný sa s námietkou predpojatosti v konaní nevyporiadal, a to ani v napadnutom rozhodnutí žalovaného. Z vykonaného dokazovania okrem iného taktiež vyplynulo, že žalovaný sa vonkoncom nezaoberal ani námietkou predpojatosti, ktorá bola podaná

voči zamestnankyni N..

23. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti je podľa názoru žalobcu jednoznačne zrejmé, že súd prvej inštancie úplne ignoroval listinné dôkazy, resp. výsledky dokazovania ako také a svoje rozhodnutie založil na svojom subjektívnom názore, ktorý nielenže je v priamom rozpore s vykonaným dokazovaním (odporuje mu), ale je v rozpore aj s elementárnou logikou. Žalobca považoval preto rozhodnutie súdu prvej inštancie za arbitrárne.

24. Žalobca poukázal taktiež aj na de facto totožné konanie (totožné strany sporu, totožná sporná otázka týkajúca sa vysporiadania s námietkami predpojatosti), ktoré bolo vedené Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 7S/147/2015, v ktorom súd prezentoval jednoznačný právny názor, že žalovaný bol povinný sa s námietkami predpojatosti podanými počas druhostupňového správneho konania riadne vyporiadať a to buď konečnom rozhodnutím žalovaného, alebo samostatne ešte pred konečným rozhodnutím žalovaného. Skutočnosť, že tak žalovaný neurobil má za následok, že jeho rozhodnutie je nezákonné.

25. Žalobca uviedol, že vychádzajúc z výrokovej časti vyššie uvedeného rozhodnutia je bez akejkoľvek pochybnosti zrejmé, že mu bola znížená dávka v hmotnej núdzi od 01.03.2016. Nakoľko vo výrokovej časti absentuje ohraničenie doby, dokedy sa bude dávka v hmotnej núdzi mesačne znižovať, znamená to, že takéto zníženie je na dobu neurčitú, teda aj na obdobie od 01.01.2017 do budúca.

26. V prípade tvrdenia súdu prvej inštancie (bod 75. odôvodnenia rozsudku) podľa ktorého: „...rozhodnutie, na ktoré poukázal žalobca sa týka odlišného skutkového stavu.“ považoval žalobca za potrebné uviesť, že rozhodnutie žalovaného zo dňa 17.08.2015, č. j. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/516-0007 Km v sebe obsahuje jednoznačný právny názor, podľa ktorého znížiť dávku v hmotnej núdzi možno účastníkovi konania len obdobie, v ktorom bola predložená ponuka na vykonanie pracovnej činnosti v rozsahu 32 hodín mesačne, pričom účastník konania túto ponuku odmietol. Inými slovami, pokiaľ účastníkovi konania nebola predložená ponuka na vykonanie pracovnej činnosti v požadovanom mesačnom rozsahu v predmetnom období, ktorú by účastník konania odmietol, správny orgán nie je oprávnený mu znížiť dávku v hmotnej núdzi za predmetné obdobie. Z tohto dôvodu preto v uvedenej veci aj zmenil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, ktorý žalobcovi znížil dávku v hmotnej núdzi od 01.04.2015 (na neurčito do budúca). Vzhľadom na uvedené je bez akejkoľvek pochybnosti zrejmé, že vyššie uvedené rozhodnutie žalovaného, na ktoré v žalobe poukázal žalobca je v predmetnej veci dôležité pre svoj právny názor, ktorý je v ňom obsiahnutý a nie pre skutkový stav.

27. Nakoľko podľa napadnutého rozhodnutia správneho orgánu zo dňa 04.04.2016 sa ponuka pracovnej činnosti vzťahovala výlučne len na obdobie od 14.03.2016 do 12.12.2016, správny orgán nebol oprávnený rozhodovať o znížení dávky v hmotnej núdzi aj od 01.01.2017. Od tohto obdobia totiž žalobcovi nebola ponúknutá žiadna pracovná činnosť.

28. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dávka, v hmotnej núdzi nemohla byť žalobcovi znížená spôsobom, akým to bolo urobené, a to na čas neurčitý do budúcnosti. Skutočnosť, že k tomu došlo (aj napriek tomu, že žalovaný v obdobnej veci prezentoval názor, že prvostupňový správny orgán tak nemôže rozhodnúť) má za následok, že rozhodnutie žalovaného, ako aj prvostupňového správneho orgánu je rozhodnutím nezákonným.

29. Žalobca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší napadnuté rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie. Alternatívne navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobca zároveň žiadal priznať náhradu trov konania na krajskom aj kasačnom súde.

IV.

Vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti

30. Žalovaný vo svojom vyjadrení uviedol, že kasačná sťažnosť je nedôvodná a navrhol, aby ju kasačný súd v súlade s § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol. V rámci vyjadrenia zotrval na svojej argumentácii vyplývajúcej z napadnutého rozhodnutia, ako aj z vyjadrení uvádzaných v priebehu konania pred správnym súdom.

31. Na vyjadrenie žalovaného reagoval žalobca podaním zo dňa 22. februára 2018, v ktorom tiež zotrval na dôvodoch uvedených v rámci kasačnej sťažnosti, ako aj v priebehu konania pred správnym súdom.

V.

Posúdenie veci kasačným súdom

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 SSP v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednohlasne (§ 464 v spojení s § 139 ods. 4 SSP) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

33. Kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR. Rozsudok bol verejne vyhlásený 21. augusta 2019 (§ 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

34. Podľa § 438 ods. 1 SSP kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu.

35. Podľa § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

36. Podľa § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

37. Podľa § 462 ods. 2 SSP, ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

38. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, zamestnanec správneho orgánu je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosť o jeho nepredpojatosti.

39. Podľa § 10 Správneho poriadku účastník konania oznámi správne orgánu skutočnosti nasvedčujúce vylúčeniu zamestnanca správneho orgánu (§ 9), len čo sa o nich dozvie.

40. Podľa § 12 ods. 1 Správneho poriadku, o tom, či je zamestnanec správneho orgánu z konania vylúčený, rozhoduje orgán, ktorému boli dôvody vylúčenia oznámené (§ 11 ods. 1); ak sa rozhodlo, že zamestnanec správneho orgánu je vylúčený, urobí tento orgán opatrenie na zabezpečenie riadneho uskutočnenia ďalšieho konania

41. Na konanie o hmotnej núdzi sa podľa § 22 zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní okrem § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 62 až 68 všeobecného predpisu o správnom konaní, ak v odseku 3, § 19 ods. 1 a v § 28 ods. 2 písm. a) nie je ustanovené inak.

42. Z administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že žalobca vzniesol dňa 04. mája 2016 námietky prepodjatosti proti W.. J., C.. C.. Y. a voči G.. G. C..

43. Rozhodnutím č. KE1/OHNNVAŠSD/HNNV I-IV/SOC/2016/60428-0074 zo dňa 23. mája 2016 G.. G. C. ako riaditeľ ÚPSVaR Košice zamietol námietku prepodjatosti žalobcu proti W.. X. J., zamestnankyni ÚPSVaR Košice a z konania ju nevytlúčil.

44. Rozhodnutím č. KE1/OHNNVAŠSD/HNNV I-IV/SOC/2016/60428-0075 zo dňa 24. mája 2016 G.. G. C. ako riaditeľ ÚPSVaR Košice zamietol námietku prepodjatosti žalobcu proti C.. C.. I. Y., zamestnankyni ÚPSVaR Košice a z konania ju nevytlúčil.

45. O námietke prepodjatosti voči G.. G. C. žalovaný ani prvostupňový orgán nerozhodli, žalovaný listom zo dňa 08. júla 2016 oznámil žalobcovi, že o jeho námietke nie je možné dodatočne rozhodovať poukazom na jej podanie po vydaní rozhodnutia prvostupňového orgánu.

46. Kasačný súd po preskúmaní administratívneho spisu zistil, že žalovaný sa v správnom konaní dopustil závažnej procesnej chyby, keď k žalobcom podanej námietke prepodjatosti uplatnenej proti riaditeľovi prvostupňového orgánu G.. G. C. len v liste zo dňa 08. júla 2016 skonštatoval, že je neopodstatnená a nerozhodol o nej v súlade s ustanovením § 12 ods. 1 Správneho poriadku formou samostatného rozhodnutia, ktorého neexistencia je v danom prípade relevantná, nakoľko práve v odôvodnení tohto rozhodnutia sa mal príslušný správny orgán riadne vyporiadať tak s namietanými dôvodmi novej prepodjatosti ako aj s otázkou včasnosti uplatnenia námietky zo strany žalobcu.

47. V zmysle vyššie uvedeného, tak žalovaný podľa § 12 ods. 1 Správneho poriadku nepostupoval, s uvedenou námietkou sa nestačilo žalovanému vysporiadať len listom zo dňa 08. júla 2016, ale o námietke bol povinný vydať rozhodnutie a o nej rozhodnúť. Prípadné rozhodovanie zaujatým zamestnancom treba pokladať za nezákonný postup a takú závažnú vadu správneho konania, ktorú nie je možné odstrániť a ktorá ho zaťažuje nezákonnosťou a hraničí s porušovaním princípu nezávislého a nestranného orgánu, na rozhodnutie ktorého má nárok aj v zmysle Ústavy Slovenskej republiky „každý“.

48. Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Preto bez ohľadu na výrok o vylúčení či nevytlúčení námietkou zaujatosti označených osôb je rozhodnutie správneho orgánu potrebné pre ďalšie posudzovanie veci zákonom predpokladaným spôsobom, bez subjektívnych a objektívnych prejavov, hoci len zdanlivých o zaujatosti správneho orgánu.

49. Medzi základné procesné pravidlo v správnom konaní patrí aj zásada nestrannosti správneho orgánu zaručujúca objektívnosť rozhodovania a rozhodnutia správneho orgánu. Vznik akejkoľvek pochybnosti o nedodržaní tejto zásady môže mať za následok vadnosť samotného rozhodnutia vo veci a pochopiteľne môže viesť k zrušeniu alebo k zmene rozhodnutia vydaného v takomto konaní. Zárukou nestrannosti rozhodovania zamestnanca správneho orgánu je jeho neprepodjatosť, t. j. jeho schopnosť udržať si potrebný objektívny nadhľad nad posúdením a rozhodnutím konkrétnej veci, pričom odôvodnenú pochybnosť o jeho neprepodjatosti so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, nie je potrebné dokazovať, stačí len jej existencia.

50. Kasačný súd zastáva v danom prípade zhodne so žalobcom opačný názor ako žalovaný, a to, že účastník správneho konania môže uplatniť námietku prepodjatosti v priebehu celého správneho konania až do vydania rozhodnutia vo veci, pričom táto možnosť nie je vylúčená ani v rámci odvolacieho konania. Rozhodujúcim faktorom na jej uplatnenie je existencia skutočnosti nasvedčujúcej prepodjatosti zamestnanca správneho orgánu a okamih, kedy sa o tejto skutočnosti účastník konania dozvedel a v prípade, ak námietku prepodjatosti účastník konania uplatní, je povinnosťou správneho orgánu v súlade s § 12 ods. 1 Správneho poriadku o tejto námietke rozhodnúť formou rozhodnutia.

51. Kasačný súd vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností vyhodnotil postup žalovaného pri posudzovaní námietky predpojatosti voči G.. G. C. ako závažné procesné pochybenie, ktoré mohlo mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

52. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, pre zistenú vadu konania v dôsledku ktorej došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred správnym orgánom, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci samej, neboli žalobné námietky žalobcu v merite veci týkajúce sa zákonnosti postupu a rozhodovania správných orgánov kasačným súdom posudzované.

53. Na základe uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného nie je v súlade so zákonom, a keďže krajský súd žalobu zamietol, napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že podľa § 462 ods. 2 SSP rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

54. V ďalšom konaní bude povinnosťou žalovaného rozhodnúť o námietke predpojatosti podľa § 9 a násl. Správneho poriadku a následne opätovne rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu.

55. O trovách konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 SSP a úspešnému žalobcovi priznal úplnú náhradu trov konania na krajskom aj kasačnom súde. O ich výške rozhodne krajský súd po právoplatnosti tohto rozsudku podľa § 175 ods. 2 SSP.

56. Toto rozhodnutie kasačného súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.